

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE
PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van
«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN
(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

HET TRAGISCH GEVAL.

Rechters zijn ook mensen. Zich vergissen is menselijk. Het Gerecht kan bijgevolg niet onfeilbaar zijn. Maar wat in het geval van rechterlijke dwaling de zaak tragisch maakt, zijn de opgestapelde moeilijkheden om het eens gestichte kwaad weer ongedaan te maken, om de onschuldige Recht te doen wedervaren.

Ik ga daarvan een treffend voorbeeld aanhalen. Het geschiedde

vóór de eerste wereldoorlog. Brière, landbouwer te Corancez bij Chartres, een weduwnaar, achtergebleven met vijf kleine kinderen, werd ervan beticht zijn kroost uitgemeord te hebben in de hoop de dochter van zijn rijke buurman te trouwen. Hij loochende hardnekkig, hield staande dat hij bij het tehuiskomen, door de vluchtende moordenaar van zijn kinderen werd aangevallen. Zijn beweringen werden voor leugens versleten. Maar toch bestond er twijfel. Het Hof kon echter

niet overtuigd worden. Bij slot van rekening werd Brière tot eeuwigdurende dwangarbeid veroordeeld. Vermoedelijk werd de doodstraf niet uitgesproken, juist omdat er twijfel bestond. Want welke verzachtende omstandigheden had men anders kunnen inroepen voor zulke gruwelijke slachting?

Brière bleef op de galeien staande houden dat hij onschuldig

was. Niemand wou geloof hechten aan zijn beweringen, tot op de dag, dat een landloper, op zijn sterfbed, bekende de dader te zijn geweest van de vijfvoudige moord, waarbij hij zulke bijzonderheden gaf dat elke twijfel aan de echtheid van zijn verhaal uitgesloten was. Het rechterlijke raderwerk kwam in actie om de vergissing te herstellen, die vijftien jaar vroeger begaan werd.

Twee jaren verstreken voor het vervullen der eerste formaliteiten, die naderhand moesten toelaten tot de herziening van het proces over te gaan.

Tegenover de grootste onrechtvaardigheid die ooit ter wereld bestaan had — een vader beroofd van zijn vijf kinderen en beticht ervan de moordenaar te zijn — vond men geen gelegenheid om tot een uitzonderingsproceduur over te gaan.

En nochtans was daartoe weinig moed nodig. De minister, die een «krook» aan onverbiddelijke wetten zou gegeven hebben, ware door alle partijen toegejuicht geworden.

Niemand besloot er toe wat spoed achter het geval te zetten. Terwijl de bureelhoofden het dossier op zijn weg van de doolhof der proceduur verder doorgaven, kon Brière, die oud was, niet langer weerstaan aan de marteling door de steeds teleurgestelde hoop veroorzaakt en stierf.

Dan kwam iemand op een verschrikkelijk plan, een dat een Edgard Allen Poe zou geïnspireerd hebben. Er zijn in het gasthuis van de galeien bokalen waarin de hoofden bewaard worden van de grootste onder de terechtgestelde misdadigers. Wellicht worden die behouden met het oog op een museum van de criminaliteit. Zo zijn er zes, met elk een hoofd van een gehalsrechte. Er is ook een zevende bokaal, waarin zich een afgesneden hoofd bevindt, dat niet op de guillotine had geroeld. Het is het hoofd van een onschuldige, het hoofd van een slachtoffer der maatschappij, het hoofd van Brière. Wie had die «post mortem» halsrechting bevolen? René Belbenoit, een ontsnapte galeiboef, verklaart in zijn boek, waarin het feit aangehaald wordt, dat hij, niettegenstaande de opzoekingen, die hij ondernam in zijn opzet niet slagen kon. Hij had die onmenselijkheid willen aan de kaak van de maatschappij stellen. En hij voegt er aan toe, dat dit hoofd, op alcohol bewaard, tot schande strekt van de galeien.

De vermaarde advocaat Maurice Magre daarentegen, is gelukkig dat het gebruikte alcohol zo glashelder is, dat het toelaat elke uitdrukking waar te nemen op het hoofd van de man, die het afschuwelijkste kwaad doorstond ooit door de maatschappij bedreven.

Overtuigd van de onschuld van die man, hield zij hem niettemin in de boeien geketend, uit eerbied voor officiële paperasserij.

Neen, dat gelaat mag niet verloren gaan, het moet bewaard blijven voor de komende geslachten. Er zal nooit een leerrijker museum bestaan dan wat geleden smarten aanschouwelijk te zien geeft.

Men moet de man dankbaar zijn, die met zijn vlijm het hoofd van die beklagenswaardige grijsaard van zijn romp gescheiden heeft, om aan te tonen, tot welke uiterste grenzen de onrechtvaardigheid van de mensen gaan kan. Het lijden, door dit hoofd uitgedrukt, getuigt dat de grote misdaad, in dit geval, de onverschilligheid was van hen, die hadden kunnen optreden, maar die zulks verzuimden!

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT.

(Vervolg)

— Ik ben nieuwsgierig het duivels plan te kennen, dat mijnheer vandaag in zijn schild voert, het zal hem wel veel geld opbrengen, want hij lacht in zijn vuist.

Van Heverboom placht bijna al de aanslagen van te voren aan Karel mede te delen, maar sinds enige tijd hield hij alles geheim. Na een uurtje in zijn zetel te hebben gesluimerd, begaf hij zich naar zijn tuin, in afwachting van de rentenier, die nu toch niet lang meer kon wegblijven. Deze liet zich echter zeer lang wachten. Hendrik begon er zelfs ongerust over te worden, toen eindelijk de heer Lucas Verboelen zich aan het poortje van de tuin vertoonde.

— Is dat wegblijven! zeide de snoodaard, hem binnenlatend; waarlijk, mijnheer, ik dacht dat er bij u iets buitengewoons voorgevallen was.

— Toch niet, mijnheer, maar ik heb deze namiddag een weinig langer geslapen dan naar gewoonte en treurig gedroomd.

— Bah, bah, sprak van Heverboom, de tuin inwandeland, een slechte spijsvertering is daarvan de oorzaak.

— Ik geloof dat dit alles bij mij een andere oorzaak heeft; het is verdriet en achterdocht, die mij akelig doen dromen.

— Gij, verdriet, mijnheer? Hoe is dit mogelijk! Ik hield u voor de gelukkigste mens van de wereld!

— Het is nochtans zo en, daar ik tot leniging van mijn smarten goede raad nodig heb, wil ik u de oorzaak verklaren. Ik leef van mijn renten, en die zijn toereikend voor mijn bestaan, maar mijn neef, Joseph Verboelen, heeft me reeds meermalen geld ontleend. Deze geldschieting hinderde mij, maar ik dacht dat hij mij het bedrag na enige tijd zou teruggeven. Nu bevindt hij zich, volgens het zeggen van mijn meid, in grotere nood dan voorheen en verre van mij te kunnen voldoen, zal ik gedwongen zijn hem nog eens te helpen. Zie, zo kan het niet blijven duren, of ik zal van lieverlede mijn kapitaal verliezen en zulks kwelt mij en doet mij akelig dromen.

Van Heverboom luisterde zwijgend, hij grimlachte geheimzinnig en schudde het hoofd.

— Mijnheer, zeide hij, het is de eerste maal, dat gij tot mij zo openhartig spreekt, neem nu toch niet kwalijk dat ik u een kleine opmerking maak; wij zijn goede vrienden en ik acht dit mijn plicht.

De rentenier bezag Hendrik ondervragend.

— Wees op uw hoede voor uw neef, ging de valsaard voort, gij zijt nog jong, en hij is bekwaam, zo gij hem voortdurend geld blijft lenen, u gans ten onder te brengen.

— Maar, mijnheer, zeide Verboelen, die nu zijn neef wilde verschonen, het is reeds lang dat Joseph mij naar geen geld meer vraagt, ik wil slechts besluiten dat hij mij de geleende som niet kan teruggeven.

— Al kwade wil, mijnheer, uw neef heeft misschien veel min-

der verliezen geleden dan hij voorgeeft, want ik houd hem voor een verkwister.

— Dat kan ik moeilijk geloven, mijnheer, en...

— Wees niet zo haastig, beste vriend, hetgeen ik zeg, is gegrond. De kerel heeft onlangs vijfhonderd gulden gelicht op zijn huis, en hij heeft uw geld niet teruggegeven, dit zijn bij mij lepe venten.

— Vijfhonderd gulden, sprak de rentenier verwonderd.

— Ja, ja, hernam van Heverboom, vijfhonderd gulden, die reeds meer dan de helft zijn verbrast, en gij hebt groot ongelijk voor een dergelijk neefje te sparen.

— Gij hebt gelijk, meende de rentenier, bleek van verontwaardiging, en in het vervolg zou ik op ruimere voet willen leven, indien het mogelijk was.

— Wat wilt gij daarmede zeggen, beste vriend?

— Wel, mijnheer, ik ben nauwelijks vijf-en-vijftig jaar oud; indien ik mijn kapitaal moest aantasten, ware ik in mijn oude dagen een arm mens.

De booswicht schokschouderde spotachtig.

— Mijnheer, zeide hij, hoe kunt gij toch zo onnozel wezen, daar zijn immers middelen, om jaarlijks het driedubbele te kunnen verteren, zonder uw kapitaal te verminderen.

— Hoe zo?

— Verkoop uw goed op lijfrent.

— Waarlijk, daaraan had ik niet gedacht... Ja, ja, een verkwistende neef, die zijn huis durft belasten, zonder mij te kennen, wil ik onterven. Wilt gij de koper zijn, mijnheer, gij zult mij grotelijks verplichten.

— Neen, mijnheer, gaf de schelm tot antwoord, ik ben niet gewoon zulke overeenkomsten te sluiten, maar ik zal er de heer Pachal over spreken, die is een bijzondere kennis van mij en ik handel veel in zijn naam.

Onder het drinken van een goede fles, kwam men tot het besluit, dat de rentenier de volgende Donderdag op 't kasteeltje zou komen, om de verkoop van zijn goederen te sluiten met de heer Johannes Pachal, die van Heverboom ondertussen zou gaan spreken.

Het moest wel zijn dat de heer Lucas Verboelen bij het voor-nemen was gebleven om zijn ongelukkige neef te onterven, want op gestelde dag en uur bood hij zich, voorzien van de nodige perkamenten, bij de bedrieger aan; deze toonde hem een blij gelaat, vatte hem vriendelijk bij de hand en bracht hem binnen in de zaal, waar hij hem, onder het drinken van een lekkere fles morgenwijn, wijsmaakte dat hij de vorige dag naar Gent de heer Pachal was gaan vinden en hem alles breedvoerig uitgelegd had; dat hij enige moeite had moeten doen om deze heer in de koop te doen toestemmen, maar dat deze eindelijk, uit louter vriendschap voor hem, ingewilligd en hem toegelaten had, in zijn naam te handelen.

De rentenier bedankte Hendrik hartelijk voor zijn goedheid en toonde zich zeer tevreden; echter verzocht hij vriendelijk, terwijl hij de schurk de koopakten van zijn eigendommen overhandigde, dat de verkoop te Aalst niet zou worden beschreven, daar meest al de notarissen hem kenden en hij de zaak geheim wilde houden.

(Wordt vervolgd).